

גלישה בטוחה

פעילויות מתוך תכנית הליבה – מינהל חברה ונוער

רשתות חברתיות

מתוך "על סדר היום" מס' גיליון 107, אייר תשע"א, מאי 2011, מינהל חברה ונוער משרד החינוך

מטרות הפעילות:

- לעמוד על ההשלכות השונות שיש לשימוש ברשתות החברתיות.
- לבחון דרכים לשימוש מושכל ברשתות החברתיות.

אוכלוסיית היעד: גילאי 13-18

התוכנית מתאימה גם לפעילות משותפת של הורים ותלמידים.

משך הפעילות: 45 דקות

עזרים:

כרטיס משימה קבוצתית, כרטיסי מידע (נספח מס' 1), שאלון על כללי זהירות בשימוש ברשת חברתית (נספח מס' 2)

מהלך הפעילות

שלב א' – במליאה

המנחה יקרא באוזני המשתתפים את ההיגדים הבאים ולאחר כל היגד יבקש מהם להצביע LIKE

("אהבתי" - אגרוף קמוץ כשהאגודל מופנה כלפי מעלה) או UNLIKE ("לא אהבתי" - אגרוף קמוץ כשהאגודל מופנה כלפי מטה).

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

(למנחה: ניתן לעורר דיון קצר על חלק מן ההיגדים).

היגדים:

- יש לי חשבון בפייסבוק (היגד זה נועד לשקף את מידת הפעילות של המשתתפים ברשתות חברתיות).
- עשיתי לייק למישהו בשבוע האחרון.
- אומרים של-70% מבני הנוער יש חשבון בפייסבוק.
- אחד מכל שני בני נוער קיבל באינטרנט פנייה בעלת אופי מיני.
- פגיעות באמצעות האינטרנט הן קשות יותר מפגיעות במרחב הרגיל.
- אני נעלב כאשר אף אחד לא מגיב למה שכתבתי בפייסבוק.
- אינטרנט אינו יותר מסוכן מכל מצב חברתי אחר.

שלב ב' - קבוצתי

המליאה תתחלק לקבוצות. כל קבוצה מקבלת שני קטעי מידע (נספח מס' 1) וכרטיס משימה קבוצתית.

כרטיס משימה קבוצתית:

קראו את **קטעי המידע** שלפניכם ודונו בנושאים הבאים:

1. ספרו לחבריכם לקבוצה על התנסות חיובית או שלילית שחוויתם בפייסבוק.
2. מהן ההשלכות האפשריות של הפעילות האינטרנטית שקראתם עליה בקטעי המידע על בני נוער?
3. להשלכות שליליות – הציעו מנגנון מניעה או הגנה.
4. אילו היבטים חיוביים או שליליים נוספים אתם מוצאים בשימוש ברשת חברתית?

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

שלב ג' - במליאה

דיווח - כל קבוצה מציגה את ההצעות שלה לדרכי מניעה והגנה.

שאלות לדין:

1. מה התחדש לכם בדיווחים ששמענו?
2. האם לדעתכם יש ברשת סכנות שאין להן פתרון? מהן?
3. איך אפשר להתגונן מגניבת זהות ברשת?
4. האם כל מי שמוגדר חבר בפייסבוק הוא כמו חבר מהכיתה או מהשכונה? נמקו.
5. יש אומרים כי העובדה שלאדם מסוים יש 1500 חברים בפייסבוק לא אומרת כלום, תלוי מי הם ומה טיב הקשר איתם. מה דעתכם? מהי, לדעתכם, משמעות המושג חברות בפייסבוק?
6. מה דעתכם על חברות בין מורים לתלמידים ברשתות החברתיות?
7. מה ההשפעה של הרשתות החברתיות על חיי החברה שלכם?
8. לקראת היציאה לחופשת הקיץ, מה תוכלו לעשות על מנת להגדיל את הביטחון ולהמעיט את הסכנות שברשתות החברתיות?

למנחה:

- ניתן להרחיב את הפעילות ולדון בנושאים הקשורים לחברות וללחץ קבוצתי (ראה פעילויות בנושאים אלה [באתר מינהל חברה ונוער](#)).
- לסיום ניתן להציע למשתתפים לקיים סקר, באמצעות שאלון על כללי זהירות בשימוש ברשת חברתית (נספח מס' 2), בין חבריהם (בחצר בית הספר / בשכונה / בתנועת הנוער / בקניון), כדי לבחון את רמת המודעות לסכנות הקיימות בגלישה ברשתות חברתיות. הממצאים שייאספו בסקר יפורסמו על לוח המודעות הכיתתי או הבית ספרי.

נספח מס' 1: קטעי מידע

קטעי מידע לקבוצה א'

צופים בפייסבוק

מדריך בתנועת הצופים סיפר כיצד הוא משתמש ברשת החברתית לצרכים ארגוניים, כגון הודעות על פעילויות שונות, וגם ככלי לדיונים המשתפים מספר רב של חניכים בתנועה. כך למשל נערך דיון על בחירת נושא למחנה קיץ או על שיר לשבט. הרשת משמשת גם אמצעי להעלאת תמונות מהווי התנועה בטיולים ובפעילויות השונות. לדברי המדריך היא כלי יעיל גם לקידום פעילויות התנועה ולגיוס חניכים - הסרטון "כולם יוצאים למחנה" שהועלה לפייסבוק הצליח להגדיל את מספר החניכים שנרשמו למחנה בזכות החשיפה הרבה של הרשת החברתית לבני הנוער.

(עובד על פי: דור שי, "כולה לייק? הרשת ככלי למטרות חיוביות בקרב הנוער", כנס איגוד האינטרנט הישראלי, פברואר 2011)

חרם

ילדה בת 11 נאלצה להתמודד עם חרם והתעללות מצד ילדי הכיתה והשכבה שלה. החרם החל בעקבות תמונה שהעלתה לרשת וגררה עשרות תגובות בוטות ורומסות עד כדי אימים של מוות לילדה. "אם תדברי ככה, את מתה", כתבו לה. "אם תפתחי עלי את הפה, אני יהרוג אותך", או "תסתמי. כולם שונאים אותך". הפייסבוק לא המציא את הגלגל בכל הקשור לחרם על ילד בכיתה, אבל ללא ספק הוא מהווה במה המשמשת כזרז נמרץ בכל מה שקשור בהעברת המסר של החרם בין הילדים תוך דקות ספורות. אם בעבר כשקבוצת ילדים החליטה לעשות חרם על ילד או ילדה, זה לקח זמן מסוים, כיום, בעידן הפייסבוק, מצטרפים תוך דקות יותר ממאה ילדים לחרם.

(מתוך: איריס ליפשיץ קליגר. ידיעות אחרונות, 24 שעות, 9.1.2011)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

קטעי מידע לקבוצה ב'

אם אי אפשר לנצח אותם, נצטרף אליהם

לא מעט מורים וגם מנהלי בתי הספר כבר הצטרפו לפייסבוק, ומשתמשים ברשת החברתית כדי לפקח על מעשי התלמידים ולעקוב אחריהם. לטענת המורים – "אם אי אפשר לנצח אותם, נצטרף אליהם". "אני חבר בפייסבוק של רבים מהתלמידים שלי, ועל ידי כך יש לי קשר ישיר איתם", סיפר מורה בכיר במוסד חינוך גדול במרכז הארץ. מתוך אותה הבנה, ישנם כיום מוסדות חינוך שהפכו את רשת הפייסבוק למעין אתר חלופי של בית הספר, והם מאפשרים להורים ולתלמידים, להתעדכן באמצעות הרשת החברתית על הנעשה בבית הספר. (מתוך: תומר ולמר. " UNLIKE לסמארטפון: פייסבוק משתלט על הכיתות", Ynet, 20.2.2011)

הבעייתיות של הרשת היא טשטוש הגבולות בין מורה לחבר. בעבר, הקשר בין המורה לתלמיד התקיים באופן בלעדי בין כותלי בית הספר, ואילו היום, בעידן הרשתות החברתיות, אין לו גבולות של זמן ומקום ותלמידים ומורים יכולים לתקשר בכל זמן ובכל מקום. הדבר מקשה על המורים לשדר סמכותיות בין כותלי בית הספר ולתלמידים קשה להבחין בין פעילות בשעות הלימודים לבין הפעילות הבלתי פורמאלית ברשת. (מתוך: תמר טרבליסי חדד. "המורה, עשיתי לך לייק", ידיעות אחרונות, 3.1.2011)

אנונימיות ברשת

דף חדש בשם "על כל אחד", מאפשר למשתמש פייסבוק "להתפרק" ולבטא את רגשותיו האמיתיים כלפי חבר אחר בפייסבוק. ייחודו בכך שהוא מאפשר לעשות זאת בצורה אנונימית. כך, למשל, נכתב בדף: "אנחנו לא חייבים לדעת כל פרט בחיים הדי משעממים שלך. את לא חייבת לשחרר סטאטוס שאת הולכת למיטה, קמה מהמיטה, שאת מצוננת, שחם לך. אנחנו לא חייבים לדעת על כל סרט שראית. תסתמי..." זה לא מסוג הדברים שרואים בדרך כלל בפוסטים בפייסבוק, אבל הסכנה העיקרית היא שכל אחד שיש לו משהו נגד מישהו, ולא חשוב מאיזו סיבה, יכול לכתוב כל מה שירצה באופן אנונימי.

(מתוך: נחמה אלמוג. "אתר חדש מאפשר לגולשים לספר מה הם באמת חושבים על חברי הפייסבוק שלהם", אנשים ומחשבים, 21.3.2011)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

קטעי מידע לקבוצה ג'

"שומרי הרשת"

במסגרת הפעילות החברתית בבית הספר היסודי "אלון" בהרצליה, הרכיבו תלמידי כיתות ה'ו' "ועדת פייסבוק", שתפקיד חבריה יהיה להיות "שומרי הרשת החברתית". לפי התוכנית, אם יזהו חברי הוועדה הצקות, ניבולי פה, הטרדות או תמונות לא נאותות, הם יהיו אחראים לפנות אל אותם תלמידים ולבקש מהם להסיר את התכתובות מהרשת. אם חברי הוועדה לא יזכו לשיתוף פעולה של חבריהם, יהיה עליהם להודיע על כך למחנכת הכיתה.

"בעבר התעוררה אצלנו בעיה כאשר הילדים התנהלו בפייסבוק בצורה לא בטוחה, לא הוגנת ומדאיגה. אני נורא נבהלתי", מספרת מנהלת בית הספר. "היו שם ניבולי פה, ילדים שאמרו 'מי שונא את זה ואת זה' ורוצה להצטרף לקבוצה של שונאים".

במסגרת דיון שנערך בכיתות, העלו התלמידים את הרעיון להקים ועדה כיתתית שתעסוק במתרחש ברשת החברתית. במסגרת זו הם מחויבים לשהות יום בשבוע בתורנות "פייסבוק" ולבחון מי כותב מה. (מתוך: גילי כהן. "תלמידי יסודי בהרצליה הקימו משמר פייסבוק", הארץ – קפטן אינטרנט, 16.2.2011)

מרחב חברתי שצריך להיות נוכחים בו

בני נוער חווים את הפייסבוק כמקום של מרחב חברתי שצריך להיות חלק ממנו, ולכן, בשל המחיר החברתי הכרוך בכך, הם לא יכולים לעזוב את פייסבוק. לעתים עלול המחיר של עזיבת הרשת החברתית להביא לנידוי חברתי. בני נוער מחפשים אחר מרחבים באינטרנט שיהיו "פרטיים" יותר והרשת נתפסת כמקום פרטי שבו הם יכולים לחלוק כל מידע העולה בדעתם. הם אינם מעלים בדעתם מי יכול לקרוא את המידע ולעשות בו שימוש.

(מתוך: יוסי הטוני. "ד"ר דאנה בוידי: בני נוער רוצים לעזוב את פייסבוק, אולם הם לא מסוגלים; המחיר החברתי גדול מדי", אנשים ומחשבים, 31.10.2010)

קטעי מידע לקבוצה ד'

שליטה במידע הנחשף

בני הנוער תופסים את הרשת כמקום פרטי יותר מבית ההורים, כי בבית ההורים מעמדם מוגבל, ההורים יכולים לחדור לפרטיותם והם אינם יכולים לומר ככל העולה על רוחם. בני נוער לא מודעים מספיק לכך שאנשים נוספים, שאינם מוכרים להם, עוקבים אחר המידע שהם מעלים לרשת ולא תמיד ניתן לשלוט במידע האישי שלהם כאשר הוא נחשף לאחרים. לעתים, בני נוער מתויגים בתמונות ללא ידיעתם, ולפעמים חברים פותחים עבורם פרופיל משתמש ללא רשותם.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

(מתוך: יוסי הטוני. "ד"ר דאנה בוידי: בני נוער רוצים לעזוב את פייסבוק, אולם הם לא מסוגלים; המחיר חברתי גדול מדי", אנשים ומחשבים, 31.10.2010)

ברק אובמה, נשיא ארה"ב, מזהיר בני נוער: אל תזינו יותר מדי פרטים אישיים בפייסבוק - זה עלול להתנקם בכם

"אני מציע לכולכם להיזהר כשמזינים פרטים בפייסבוק, דברים שפורסמו בעבר בפייסבוק עלולים להתגלות בעתיד כשמבקשים להתקבל לעבודה", כך אמר הנשיא ברק אובמה לתלמידים גילאי 14-15 עמם נפגש. ואכן, סקר שנערך בשנת 2009 העלה כי 45% מבין המעסיקים נעזרים ברשתות חברתיות כדי לבדוק את הרקע של המועמדים לעבודה.

(מתוך: "אובמה מזהיר בני נוער: אל תזינו יותר מדי פרטים אישיים בפייסבוק - זה עלול להתנקם בכם", Information Week, 9.9.2009)

קטעי מידע לקבוצה ה'

כתובות נאצה של תלמידים נגד מורים על "קיר" הפייסבוק

מה שפעם נאמר רק במפגשי כיתה, נכתב היום בבוטות על "קיר" הפייסבוק: דפי נאצות שמפרסמים תלמידים נגד מורים, הכוללים גידופים, איומים ותמונות מביכות, מציפים את הרשת החברתית. "בני נוער תמיד התלוננו בינם לבין עצמם על מורים, ואולי אף גידפו אותם במילים קשות", אומרת ד"ר כרמל וייסמן ממכון סמארט לקומוניקציה באוניברסיטה העברית בירושלים. "אבל כל עוד זה היה בדיבור בעל פה, ארעי ובהקשר מקומי, זה כנראה לא הטריד אף אחד יותר מדי ונתפס כהוצאת קיטור. עכשיו הם נהנים מכוח חדש ונראות חדשה שהיא חרב פיפיות בעבורם. הם עצמם לא לגמרי מודעים למשמעויות של הכוח הזה ולהשפעתו על חייהם".

(מתוך: דפנה ארד. "דה וול: כשכתובות הנאצה עוברות לפייסבוק", הארץ, 18.1.2011)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

הרשת החברתית בשירות המחאה במצרים

ב-25.1.2011, היום בו חל "יום המשטרה במצרים", הכריזו כוחות פוליטיים רבים במצרים על "יום זעם", במסגרתו נערכו הפגנות בהיקף חסר תקדים מאז 1977. יוזמי ההפגנה השתמשו ברשתות החברתיות כדוגמת פייסבוק וטוויטר כאמצעי לתכנון וארגון תוך ציון זהותה הא-פוליטית של המחאה. המחאה החלה עם דף בפייסבוק המכונה "כולנו ח'אלד סעיד", ובו למעלה מ-400,000 חברים, אשר נפתח בעקבות מותו של ח'אלד סעיד, צעיר בן 28, שנהרג ביוני 2010 במהלך התקפות של אנשי משטרה ברחוב באלכסנדריה. כדי לפרסם את ההפגנה נפתח עוד דף בפייסבוק שנקרא: "יום ההפיכה נגד העינויים, העוני, השחיתות והאבטלה", ובעקבותיו נפתחו עשרות חשבונות פייסבוק בעד ונגד ההפגנה.

(מתוך: י. יהושע. "הרשת החברתית בשירות המחאה במצרים", המכון לחקר תקשורת המזרח התיכון, 27.1.2011)

קטעי מידע לקבוצה ו'

כל אזרח מהפכן

חיים אסא, יועץ לביטחון ומרצה בבית הספר לממשל במרכז הבינתחומי, משוכנע שאנו ניצבים בפני עולם חדש: קץ הדיקטטורות. חיבור של מיליונים סביב נושא באופן ששום צבא אינו יכול להתמודד איתו. מרחב שבו כל אזרח הוא מהפכן בפוטנציה ואין צורך במנהיגים ובהיררכיות. "התפתחותו של המרחב האינטרנטי יוצרת עולם פוליטי חדש שבו יתמוטטו מערכים קשוחים של משטרים ושל מוסדות כלכליים. האירועים כמו ההפיכה בתוניסיה והמהפכה במצרים הם רק קצה הקרחון בשינוי המהותי של החיים ברשת". ההפגנות שזיעזעו משטרים באזור חשפו את אוזלת ידם של גופי המודיעין שהמשיכו לספור טנקים בלי להבין שהתהליכים הדרמטיים באמת מתפתחים בהתאם לכמות ה"לייקים".

(מתוך: עינת פישבין. "המדריך למהפכה הבאה", ידיעות אחרונות - המוסף לשבת, 18.2.2011)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

כולם ידעו, כולם שתקו - ילד התאבד

כולם ראו את הכתובות המעליבות "הייתי הורג אותך יא הומו". כולם ראו את המצוקה הנפשית שלו כשכתב: "אמא אני אוהב אותך עד הרגע שנחיייה". אבל אף אחד ממאות החברים של ד' בפייסבוק לא ניסה להציל אותו. עכשיו הם מנסים להגן על עצמם ואומרים: "זה היה בצחוק". לד' בן ה-16 היו 900 חברים בפייסבוק. חלקם היו אלה שגרמו לו להרגיש כל כך רע. "הייתי הורג אותך יא הומו, אבל אני לא אעשה זאת בגלל שזה צער בעלי חיים" כתב אחד ה"חברים". אחרי תקופה ארוכה של התעללות חברתית לד' נמאס. אחותו מצאה אותו תלוי במקלחת ללא רוח חיים.

(רועי קייס ויאיר אלטמן. "כתבו בפייסבוק לנער שהתאבד: 'הייתי הורג אותך'", Ynet, 5.1.2011)

נספח מס' 2: שאלון על כללי זהירות בשימוש ברשת חברתית

(השאלות מעובדות על פי שאלון המופיע בפייסבוק)

כדי שהאינטרנט יהיה מקום בטוח עבורנו, עלינו ללמוד מספר כללים שיגנו עלינו. בחנו עצמכם ובדקו: האם אתם מודעים לכללים שיבטיחו לכם גלישה בטוחה ומושכלת. סמנו את התשובה הנכונה, לדעתכם, לכל שאלה:

א. כיצד תבחרו סיסמה "חזקה"?

1. מה אכפת לי איזו סיסמה יש לי?
2. ליצור צירוף של יותר מ-8 אותיות וספרות, להחליף מפעם לפעם את הסיסמה.
3. להשתמש בתאריך יום ההולדת שלי, זה קל לי לזכור.
4. לרשום את הסיסמה על פתק ולהניח אותו ליד המחשב כדי לא לשכוח.

ב. כאשר מבקשים מכם פרטים אישיים – מה עליכם לעשות?

1. אני מוסר פרטים, זה ממילא מידע סתמי.
2. אני אומר רק את מה שהייתי מספר לאיש זר ברחוב.
3. אני מספק כל מידע נדרש כדי לראות את הקטע שהם מבטיחים להציג.
4. אני לא מספק שום מידע עד שאני מוודא שהדרישה לפרטים היא לגיטימית.

ג. מה עליכם לעשות לפני שאתם מקליקים על קישורים שנשלחים אליכם?

1. אני מקליק על כל לינק שאני מקבל. אני אוהב את זה.
2. אם כתוב במייל שקיבלתי שהלינק הוא אמין, אני מאמין.
3. אם הלינק נראה חשוד, אני מברר עם מי ששלח לי את הלינק.
4. מה זה לינק?

ד. כיצד תדעו אם הדפדפן שלכם בטוח?

1. אני מעדכן את מנוע החיפוש מפעם לפעם ודואג שמנוע החיפוש יהיה מוגן.
2. כן בטוח, לא בטוח, לא אכפת לי.
3. מה זה מנוע חיפוש?
4. תולה חמסה על המחשב, ושם ספר תהילים קטן בכיס.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

ה. מהי הדרך הטובה ביותר לשמור על מחשב נקי מווירוסים ותוכנות ריגול?

1. אני שוטף אותו עם מים וסבון.
2. אינני מקליד מילים מגונות.
3. אני מעדכן באופן קבוע את מערכת ההפעלה שלי ואת תוכנות ההגנה.
4. החדר שלי מבולגן, אני שונא להתרחץ, מה פתאום לשמור על ניקיון המחשב?

ו. מה לעשות כדי לשלוט על החשבון והמידע המקוונים שלכם?

1. להיעזר באבטחה של האתרים בהם אני גולש בדרך כלל ולעקוב אחר הפעילות שלי.
2. חמסה חמסה, אני מקווה לטוב.
3. אינני זקוק לשום דבר, יש לי סיסמה חזקה ואני נזהר בזמן הגלישה.
4. אם אבדה לי הגישה לחשבון, אני תמיד יכול לפתוח חשבון חדש.

ז. מה עליכם לעשות אם אתם חושדים במעשה של הונאה או פשע ברשת?

1. אקליק ואכנס פנימה כדי לראות מה קורה.
2. מודיע לגורמים המוסמכים על מה שמצאתי.
3. איני עושה מאום. מישהו כבר יעשה משהו.
4. אתחיל מכתב שרשרת ואשלח אותו לכל מי שאני מכיר.

(למנחה: התשובות לשאלות הן: א 2; ב 4; ג 3; ד 1; ה 3; ו 1; ז 2)

לרקוד עם... "כואנו חברי" - עם רשתות חברתיות וסיומון

מהי רשת חברתית?

בעבר ההגדרה של רשת חברתית התייחסה למפגש של אנשים פנים אל פנים, ואילו היום לא עוד. הגורם לשינוי זה הוא רשת האינטרנט, המאפשרת לנו לתקשר עם אנשים ללא צורך להיפגש באופן פיזי במקום ובזמן מסוימים. הרשת החברתית היא מרכיב מרכזי בתרבות האינטרנטית ושימושיה רבים. אתרי הרשתות החברתיות מאפשרים למשתמשים להציג מידע אישי ולתקשר עם אחרים. רוב האתרים הללו הם חינוכיים ופתוחים לכול. חלק מהם הם פרטיים או מיועדים לאנשים בעלי עניין משותף. הרשתות החברתיות מאפשרות לחבריהן לאתר חברים מהעבר ולחדש קשרים, למצוא אהבה או מקום עבודה, לשתף אחרים בידע או במידע ולהתגייס למען מטרה מסוימת. בהיבט העסקי הרשתות מסייעות לגיוס עובדים, למכירות ולשיווק. כיום, הרשתות החברתיות הפופולאריות ביותר בעולם הן פייסבוק, מייספייס, לינקדאין וטוויטר. **פייסבוק (facebook)** – הינה הרשת החברתית הפופולארית ביותר. היא נוסדה על ידי מארק צוקרברג, סטודנט באוניברסיטת הרווארד בארה"ב, בשנת 2004, וכיום רשומים בה למעלה מ-500 מיליון משתמשים. בישראל יש למעלה משלושה מיליון משתמשים רשומים, רובם גילאי 18-34. למשתמשים יש דף אישי ובו הפרופיל האישי הכולל מידע על תחומי עניין ותמונות אישיות. ניתן ליצור קשר עם המשתמש באופן פרטי, כך שרק המוען והנמען יכולים לראות את השיחה, ובאופן פומבי על "הקיר" (wall), שבו ההודעות גלויות לעיני כול. האתר מאפשר להגדיר רמת פרטיות, כך שהצפייה בפרופיל של המשתמש תהיה מוגבלת רק למשתמשים המוגדרים כ"חברים".

מייספייס 2003 ויש לה 66 מיליון גולשים. היום זוהי רשת חברתית שמתמקדת במוסיקה, בקטעי וידאו ובחדשות מעולם הבידור, והיא מאפשרת תקשורת בין מעריצים, וכן מעקב אחר עמודים של אמנים, תוכניות טלוויזיה וכדומה ועדכון שלהם.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

טוויטר (twitter) – רשת חברתית שהוקמה ב-2006 והיא מאפשרת לשלוח ולקרוז מסרים קצרים עד 140 תווים (מה שנקרא "מיקרו-בלוגינג"). את המסרים המכונים tweets ("ציוצים") אפשר לשלוח ולקבל דרך האתר ודרך הטלפון הסלולרי. את המסרים יכולים לראות "העוקבים" (followers) שנרשמו לעקוב אחר אותו משתמש. מאז היווסדה צברה הרשת תאוצה רבה ומספר המשתמשים בה מגיע היום לכ-190 מיליון.

לינקדאין (Linkedin) – רשת חברתית בעלת אוריינטציה מקצועית שמטרתה ליצור קשרים מקצועיים ועסקיים בין משתמשיה. המשתמשים יכולים ליצור פרופיל אישי ולהציג בו את ניסיונם המקצועי כדי לקדם קשרים מקצועיים או עסקיים, לגייס עובדים ולמצוא אפשרויות העסקה או שותפויות עסקיות. בפרופיל המשתמש ניתן להציג ידע, ניסיון, כישורים והתמחויות מקצועיות, רקע לימודי והמלצות ממעסיקים. ברשת חברים מעל 46 מיליון משתמשים.

דפוסי ההתנהגות של הישראלים ברשתות החברתיות

בשנת 2008 נערך בארץ מחקר*, שביקש לבחון את הסיבות לשימוש באתרי רשתות חברתיות בישראל, ולברר האם סיבות אלה משפיעות על המשך השימוש, או הנשירה מחברות, ברשתות חברתיות. המחקר כלל 1000 משתמשי אינטרנט שהשתתפו בסקר מקוון.

הממצאים מראים שקיימים שני סוגים של שימושים ברשתות חברתיות: סוג מגשר וסוג מקשר. הסוג המקשר מטרתו למצוא קשרים מן העבר ולשמור על קשרים עם המשפחה וחברים קרובים, ואילו הסוג המגשר מטרתו להתעדכן בתחום המקצועי והעסקי, לקבל מידע בנושאים כגון מוזיקה וליצור קשרים עם אנשים מתחומי עיסוק קרובים.

מבחינת פופולאריות של **רשתות חברתיות** בישראל, הרי שפייסבוק מובילה באחוזי השימוש עם 85% מכלל משתמשי האינטרנט, ואחריה הרשת החברתית של וואלה (מקושרים) עם 27% מכלל משתמשי האינטרנט. הרשת החברתית מייספייס נמצאת במקום השלישי עם 13% מכלל משתמשי האינטרנט בישראל, וקפה דה-מרקר מגיע למקום הרביעי עם 11.9% משתמשים.

* גוסטבו מש וצביה אלגלי. **רשתות חברתיות בין הון חברתי מגשר והון חברתי מקשר**, אוניברסיטת חיפה, אוניברסיטת בר-אילן, 2008

http://listmanager.co.il/fb/fb/userFiles/330/mash_elgali.doc

אי-דמוקרטיה

<http://www.pc.co.il/?p=40526>

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

מה ברשת

רשתות חברתיות - מאמרים ואיזע

רשתות חברתיות כאמצעי לחץ על הפוליטיקאים; להובלת שינוי; למחאה; להשתתפות רחבה ומשפיעה יותר בדמוקרטיה.

שאלת המפתח ברשתות חברתיות: "למי יש יותר?"
<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3468019,00.html>

חברות ברשתות חברתיות: האם אלה באמת קשרי חברות או רק רשימות?; על תופעות של מציצנות, אובדן פרטיות, טשטוש גבולות בין המרחב החברתי לציבורי ולעסקי; אמצעי להתארגנויות של בעלי עניין משותף.

רשתות חברתיות

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=667>

הרשת החברתית כאמצעי למציאת עבודה, שידוכים, קבלת המלצות ואינטראקציה חברתית.

מס"ע - רשתות חברתיות: קישורים למאמרים בנושא
<http://portal.macam.ac.il/Search.aspx?keyType=Subject&itemId=926>

רשתות חברתיות וחינוך: האם לעודד קשרי מורה-תלמיד ברשת החברתית? מה היתרונות? מה הסכנות? האם לפרסם ולמתג בית ספר ברשת חברתית? שילוב רשתות חברתיות בבתי הספר.

